

ŽELIM ZNATI

**KAKO DOLAZI DO
SUDSKOG POSTUPKA**

www.jagvillveta.se

SADRŽAJ

ŠTA JE SUDSKI POSTUPAK?	6	TKO GDJE SJEDI U SUDSKOJ DVORANI?	16
PUT DO SUDSKOG POSTUPKA	7	KAKO FUNKCIONIRA SUDSKI POSTUPAK?	18
DA LI SE MORA POJAVITI NA SUĐENJU?	8	SUDSKI POSTUPAK POČINJE	19
TKO SUDJELUJE U SUDSKOM POSTUPKU?	9	ISPITIVANJE OŠTEĆENIKA	20
MOŽE LI SVAKO TKO ŽELI SLUŠATI SUĐENJE?	11	SUDSKI POSTUPAK SE NASTAVLJA	22
AKO STRAHUJETE OD OPTUŽENIKA	11	SAŽETAK	25
NAKNADA	12	NAKNADA SUDSKIH TROŠKOVA	25
PODRŠKA I POMOĆ TIJEKOM SUDSKOG POSTUPKA	14	SUDSKI POSTUPAK SE ZAVRŠAVA	26
OSOBA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA I OŠTEĆENICIMA	14	AKO SE PRESUDA IZRIČE IZRAVNO	26
OSOBA ZA PODRŠKU POMOĆNIK OŠTEĆENE STRANKE	15	AKO SE PRESUDA IZRIČE NAKNADNO	27
POSEBAN ZASTUPNIK ZA DJECU	15	PISMENA PRESUDA	27
		ŠTO SE POTOM DOGADA?	28
		VIŠE INFORMACIJA?	29

Osoba pozvana sudjelovati u sudskom postupku može se osjećati nervozno i uznemireno - možda je ovo prvi odlazak pred sud. Ukoliko znate što se događa prije, tijekom, te po okončanju sudskog postupka, možda ćete se osjećati bolje.

Ova brošura se bavi tijekom sudskog postupka, i namjenjena je pružanju podrške pred sudski postupak. Brošura obrađuje različite dijelove jednog sudskog postupka, te ono što se očekuje od osoba koja u njemu sudjeluju.

Više o tijeku sudskog postupka, možete naći na rattegangsskolan.se. Tu možete vidjeti film sa jednog sudskog postupka, te čuti sudionike kako govore o svojim različitim zadaćama tijekom sudskog postupka.

Za osobu koja je oštećena kaznenim djelom, to može biti teško iskustvo. Više o podršci koju možete dobiti, te o pravima koja imate, možete pročitati na www.jagvillveta.se

ČEMU JE NAMJENJENA OVA BROŠURA?

OPTUŽENIK

Osoba osumnjičena da je počinila kazneno djelo, zove se optuženik.

SUD ISPITUJE OPTUŽNICU

Sud odlučuje treba li osumnjičeni biti osuđen za kazneno djelo.

GLAVNI RASPRAVA

Druga riječ za sudski postupak.

ŠTA JE SUDSKI POSTUPAK?

Sudski postupak je zasjedanje suda gdje se treba donijeti odluka o tomu treba li osumnjičeni za kazneno djelo biti osuđen ili ne. To se naziva ispitivanjem optužnice od strane suda. Ukoliko sud zaključi da je osumnjičeni kriv za počinjeno kazneno djelo, donosi se odluka i o tomu kakvu će kaznu on ili ona dobiti.

U Švedskoj postoje tri razine sudova pred kojima se odvija sudski postupak za kazneno djelo to jest koji pokreću sudski postupak zbog sumnje da je počinjeno kazneno djelo.

prvostupanjski sud
drugostupanjski sud
vrhovni sud

Ova brošura bavi se sudskim postupkom pred prvostupanjskim sudom, onim sudom pred koji prvo ide kazneno djelo. Do sudskog postupka pred drugostupanjskim ili vrhovnim sudom dolazi samo ukoliko se na odluku prvostupanjskog suda uloži žalba.

Sudski postupak se naziva i glavnom raspravom. Osobe uključene u kazneno djelo, na primjer svjedoci i osoba koja je oštećena kaznenim djelom, dobivaju poziv na sud kako bi govorile o događaju kojim se sudski postupak bavi.

PUT DO SUDSKOG POSTUPKA

Osoba koj je bila oštećena kaznenim djelom (oštećenik) ili je bila svjedok kaznenog djela može biti pozvana pred sud. Tada na adresu stanovanja dobiva pismo sa pozivom. U pozivu stoji da se mora pojaviti na suđenju. Svi koji su pozvani morat će pred sudom pričati o kaznenom djelu.

Prije sudskog postupka, policija obavlja predistražni postupak. Ukoliko je riječ o kaznenom djelu čije su žrtve djeca, predistražni postupak uvijek vrši državni odvjetnik. Tijekom predistražnog postupka, policija ili državni odvjetnik ispituju osumnjičenog. Policija obično ispituje i druge osobe koje mogu imati informacije o kaznenom djelu, na primjer ošte-

ćenika ili svjedoke koji su nešto vidjeli ili čuli.

Kada je predistražni postupak okončan, državni odvjetnik donosi odluku o tomu hoće li protiv osumnjičenog biti podignuta optužnica ili ne. Ukoliko državni odvjetnik smatra da postoji dovoljno dokaza na temelju kojih bi sud trebao moći osuditi osumnjičenog, državni odvjetnik podiže optužnicu. To znači da će doći do sudskog postupka.

OŠTEĆENIK

Osoba koja je bila oštećena kaznenim djelom u sudskom postupku se naziva oštećenik.

PREDISTRAŽNI POSTUPAK

Istraga policije vezana uz kazneno djelo.

OPTUŽNICA

Zahtjev državnog odvjetnika da sud određenu osobu osudi za kazneno djelo.

DRŽAVNI ODVJETNIK

Dužnost državnog odvjetnika je dokazati da je optuženik počinio kazneno djelo. Državni odvjetnik treba, također, opisati kazneno djelo te predstaviti dokaze pred sudom.

DA LI SE MORA POJAVITI NA SUĐENJU?

Tko dobije poziv, mora se odazvati. To je važno budući da su svi iskazi potrebni kako bi prvostupanjski sud mogao donijeti odluku. Ukoliko se razbolite ili se iz nekog drugog razloga ne možete pojaviti, o tomu morate na vrijeme obavijestiti sud prije početka sudskog postupka. Da li je razlog nedolaska opravdan, odlučuje sud.

Ukoliko ne dođete bez opravdanog razloga, možete biti primorani platiti novčanu svotu, takozvanu globu. Koliko se mora platiti stoji u pozivu. Isto vrijedi i u slučaju da sud smatra da razlog zbog kojeg niste došli nije opravdan. Na sud vas čak može prisilno dovesti policija.

Telefon prvostupanjskog suda naći ćete na pozivu i na **www.domstol.se**.

TKO SUDJELUJE U SUDSKOM POSTUPKU?

Tijekom suđenja u prostoriji se nalazi više osoba. Obično su to:

sudac i suci porotnici
zapisničar
državni odvjetnik
oštećenik
optuženik

Oštećenik u nekim slučajevima može dobiti podršku pomoćnika oštećene stranke, a optuženik obično ima branitelja kao pomoć. Osim toga, u sudskom postupku mogu se pojaviti svjedoci, vještaci i jezični tumači.

Oštećenik i optuženik se u kaznenom postupku nazivaju strankama.

SUDAC I SUCI POROTNICI SUDE U KAZNENOM POSTUPKU

Sud se obično sastoji od četiri sudaca: jednog suca pravnika koji je predsjednik sudskog vijeća i tri sudaca porotnika. Predsjednik sudskog vijeća vodi glavnu raspravu i održava red u sudskoj dvorani. Suci porotnici tijekom glavne rasprave samo slušaju, ali potom aktivno sudjeluju te zajedno s predsjednikom sudskog vijeća donose odluku hoće li osumnjičeni biti osuđen za kazneno djelo. U pojedinim slučajevim događa se da predsjedavajući sam donosi presudu.

ZAPISNIČAR BILJEŽI ŠTO SE DOGAĐA

Zapisničar bilježi sve što se događa tijekom sudskog postupka, te vodi računa o tehničkoj opremi kojom se prave snimke ispitivanja.

DRŽAVNI ODVJETNIK TREBA DOKAZATI DA JE OPTUŽENIK POČINIO KAZNENO DJELO

Dužnost državnog odvjetnika je dokazati da je optuženik počinio kazneno djelo. Državni odvjetnik pred sudom treba, također, opisati kazneno djelo i predstaviti dokaze.

OŠTEĆENIK JE OSOBA KOJA JE BILA OŠTEĆENA KAZNENIM DJELOM

Osoba koja je oštećena kaznenim djelom naziva se oštećenik.

OPTUŽENIK JE OSOBA OSUMNJIČENA DA JE POČINILA KAZNENO DJELO

Osoba osumnjičena da je počinila kazneno djelo zove se optuženik.

POMOĆNIK OŠTEĆENE STRANKE PRUŽA PODRŠKU OŠTEĆENIKU

Osoba koja je bila izložena teškom kaznenom djelu, može dobiti podršku osobe, pravnika po obrazovanju, a koja se zove pomoćnik oštećene stranke.

ODVJETNIK BRANITELJ POMAŽE OPTUŽENIKU

Optuženik može imati branitelja, koji će mu pomoći iznijeti svoju verziju onoga što se dogodilo. Odvjetnik optuženika se zove odvjetnik branitelj ili samo branitelj.

I DRUGE OSOBE MOGU BITI SUDIONICI U SUDSKOM POSTUPKU

U glavnoj raspravi mogu sudjelovati osobe koje pomažu stvaranju jasne slike događaja. To mogu biti svjedoci koji su vidjeli ili čuli što se dogodilo. Svjedok pred sudom treba pričati o onome što je vidjeo ili čuo, te odgovarati na pitanja državnog odvjetnika i odvjetnika branitelja.

Katkad se u sudskoj dvorani pojavljuju i vještaci. To su razne vrste eksperata, na primjer liječnici koji iznose svoje mišljenje o različitim ozljedama nanesenim žrtvi kaznenog djela. Ako netko ne govori švedski, tijekom suđenja je prisutan jezični tumači.

MOŽE LI SVATKO TKO ŽELI SLUŠATI SUĐENJE?

Glavna rasprava je obično javna. To znači da svatko tko želi može doći u sudsku dvoranu i slušati suđenje. Ukoliko se suđenje bavi posebno osjetljivim događajima, ili ukoliko se ispituje osoba mlađa od 15 godina, sud može odlučiti da samo određene osobe mogu ostati u sudskoj dvorani. To se zove suđenje zatvoreno za javnost. Osobe koje sjede i slušaju suđenje nazivaju se publika.

AKO STRAHUJETE OD OPTUŽENIKA

Ako se oštećenik ili svjedok plaše susreta sa optuženikom, postoji mogućnost čekanja u sopstvenoj prostoriji dok suđenje ne počne. Ako je nekomu teško govoriti u prisustvu optuženika, sud može donijeti odluku da se optuženik udalji iz sudske dvorane tijekom ispitivanja. Optuženik sluša ispitivanje preko razglasa. To se naziva praćenje ispitivanja. Ukoliko se ne usuđujete pričati o svemu što se dogodilo dok je optuženik u sudskoj dvorani, važno je na vrijeme se obratiti sudu, i to reći.

OTVORENO SUĐENJE

Svatko tko želi može doći u sudsku dvoranu i slušati suđenje.

ZATVORENO ZA JAVNOST

Odluka da samo određene osobe mogu ostati u sudskoj dvorani.

NAKNADA

Postoje tri vida naknade koju osoba koja je bila žrtva kaznenog djela može dobiti:

**odšteta
naknada od osiguranja
naknada za štetu prouzročenu
kaznenim djelom**

Ovaj dio brošure se bavi onime što različite vrste naknada podrazumevaju i tko ih isplaćuje.

ODŠTETA

Osoba koja je oštećena kaznenim djelom (oštećenik) ima pravo na naknadu koja se naziva odšteta. Odšteta jest novac koji osoba osuđena za kazneno djelo isplaćuje

oštećeniku. Kako bi oštećenik dobio odštetu, on ili ona to mora zahtijevati najkasnije tijekom sudskog postupka. Državni odvjetnik treba informirati oštećenika koliku sumu može tražiti. Državni odvjetnik, također, treba tijekom sudskog postupka iznijeti zahtjev za odštetom, ukoliko oštećenik to želi. Ako oštećenik ima pravnog pomoćnika, pomoćnik ga informira o odšteti i iznosi zahtev za odštetom.

DRŽAVNI SLUŽBENIK ZA PRINUDNU NAPLATU DUGOVANJA MOŽE POMOĆI KOD PRISILNE NAPLATE ODŠTETE

Ako je sud donio presudu da odšteta treba biti isplaćena, sud šalje kopiju presude državnom službeniku za prisilnu naplatu odštete (Kronofogden), koji pismom poslije nekog vremena kontaktira oštećenika. Oštećenika se pita želi li pomoć u dobijanju odštete. Ukoliko oštećenik želi pomoć, treba poslati popunjenu

tiskanicu državnom službeniku za prisilnu naplatu dugovanja. Državni službenik za prisilnu naplatu dugovanja procijenit će je li počinitelj kaznenog djela sposoban isplatiti odštetu. Ako on ili ona može isplatiti odštetu, državni službenik će se postarati da odšteta bude isplaćena. Važno je potvrdno odgovoriti ukoliko želite pomoć izvršitelja, kako biste, kao osoba koja je oštećena kaznenim djelom, mogli dobiti odštetu od Državne uprave za zaštitu prava žrtava kaznenog djela. Pomoć državnog službenika za naplatu dugovanja je besplatna, osim u veoma posebnim slučajevima. Ako vas oni ne kontaktiraju, možete ih sami pozvati. Njihov telefon je **077 173 73 00**.

NAKNADA OD OSIGURANJA

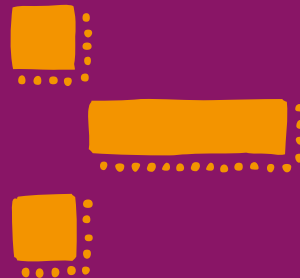
Ako osoba koja je osuđena za kazneno djelo ne može platiti odštetu, oštećenik ipak može

imati pravo na novac od osiguranja. To se zove naknada od osiguranja. Oštećenik može zahtijevati naknadu od osiguranja od svog osiguravajućeg zavoda.

NAKNADA ZA ŠTETU PROUZROČENU KAZNENIM DJELOM

Ako osoba koja je osuđena za kazneno djelo ne može platiti odštetu i ne postoji osiguravajući zavod koji tu odštetu može isplatiti, katkad se novac može dobiti od države. To je naknada za štetu prouzročenu kaznenim djelom. Oštećenik može tražiti naknadu štete prouzročene kaznenim djelom od Državne uprave za zaštitu prava žrtava kaznenog djela.

Više informacija o naknadi možete naći na **www.brottsoffermyndigheten.se**.

OSOBA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA I OŠTEĆENICIMA

Osoba koja odgovara na pitanja te objašnjava tijek sudskog postupka.

PODRŠKA I POMOĆ TIJEKOM SUDSKOG POSTUPKA

OSOBA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA I OŠTEĆENICIMA

Svjedok ili oštećenik ima pravo na podršku i pomoć osobe koja odgovara na pitanja, objašnjava tijek sudskog postupka, te pomaže ljudima doći do prvostupanjskog suda. Ove osobe se nazivaju osobama za podršku svjedocima i oštećenicima. Sve ove osobe prošle su obuku koja im omogućuje pružiti dobru podršku. Osobe za podršku su potpisale obavezu čuvanja tajne. To znači da su obećale ne govoriti ono što su im svjedoci i oštećenici pričali. Osobe za podršku mogu odgovoriti na

mnoga pitanja i opisati kako će teći sudski postupak. Međutim, ne smiju otkrivati što će oštećenik ili svjedoci govoriti na suđenju.

U većini prvostupanjskih sudova postoji posebna čekaonica za oštećenike i svjedoke. Ona se naziva sobom za podršku svjedocima i oštećenicima. Tu se može sjediti i čekati, a da se ne sretnu druge osobe koje će biti prisutne tijekom sudskog postupka.

OSOBA ZA PODRŠKU

Oštećenik može sa sobom voditi netkoga koga poznaje, na primjer člana obitelji ili prijatelja, kao podršku tijekom sudskog postupka. Ta osoba se zove osoba za podršku. Ako uz sebe imate osobu koja vam pruža podršku, možda ćete se osećati sigurnije i manje uznemireno. Osoba za podršku može, također, biti iz socijalne službe ili nekog neprofitnog udruženja.

Osoba koja dolazi kao potpora tijekom sudskog postupka ne treba govoriti, već samo biti prisutna

kao podrška oštećeniku. Osoba za podršku ne dobiva novac za dolazak na suđenje.

POMOĆNIK OŠTEĆENE STRANKE

Oštećenik ima pravo dobiti pravnu pomoć kod nekih kaznenih djela. Primjer takvih kaznenih djela su seksualna kaznena djela i zlostavljanje. Pomoć pruža osoba koja se naziva pomoćnik oštećene stranke. Zadatak pomoćnika oštećene stranke je pružati podršku i pomoć tijekom predistražnog postupka koji obavlja policija, te tijekom sudskog postupka.

Pomoćnik oštećene stranke je obično odvjetnik koji besplatno pomaže oštećeniku. Ukoliko oštećenik želi, pomoćnika može dobiti već kada policija počne istraživati kazneno djelo. Ukoliko netko želi dobiti pomoćnika oštećene stranke, to treba reći policiji, državnom odvjetniku ili o tomu treba obavijesti prvostupanjski sud.

POSEBAN ZASTUPNIK ZA DJECU

Djeci mlađoj od 18 godina je često potrebna pomoć, i mogu je dobiti za vrijeme sudskog postupka. Osoba koja pomaže djeci je obično osoba za pomoć oštećeniku. Ako je skrbnik (obično roditelj) osumnjičen da je počinio kazneno djelo, ili ako je osumnjičeni blisko povezan sa roditeljima djeteta, dijete može dobiti posebnog zastupnika.

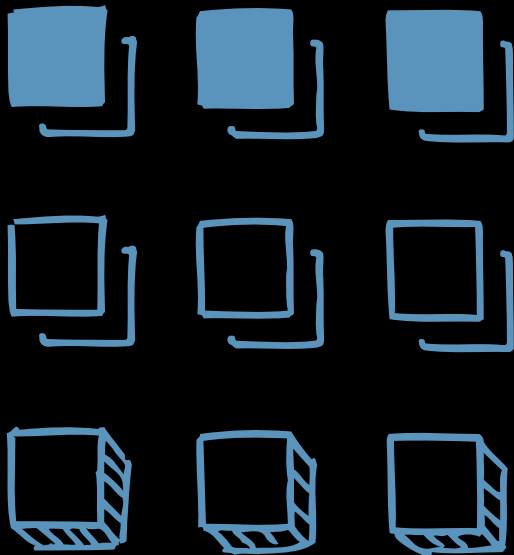
Zastupnik će štiti prava djeteta za vrijeme predistražnog postupka i suđenja. Poseban zastupnik može, na primjer, odlučivati o tomu hoće li dijete pregledati liječnik, vodit će dijete na policijsko saslušanje i pomoći djetetu zahtijevati odštetu tijekom sudskog postupka. Poseban zastupnik može biti odvjetnik, pravnik ili netko drugi tko ima određena znanja i iskustvo.

DJECA

Svi koji nisu napunili 18 godina.

SKRBNIK

Osoba ili osobe koje odlučuju u ime djeteta, odnosno osobe pravno odgovorne za dijete. To su obično jedan ili dva roditelja.

TKO GDJE SJEDI U SUDSKOJ DVORANI?

Većina sudskih dvorana nalikuju jedna drugoj i sudionici uvijek sjede na istim mjestima. Ova slika pokazuje tko gdje sjedi u sudskoj dvorani i kako su obično raspoređeni namještaj i tehnička oprema.

SUDSKA DVORANA

Sto državnog tužioca
(s lijeva na desno):
Pomoćnik oštećene stranke
Oštećeni
Državni tužilac

Sto za sudije
(s lijeva na desno):
Sudija porotnik
Sudija porotnik
Predsjednik
sudskog vijeća
Zapisničar
Sudija porotnik

Sto za svjedoke:
Svjedok

Eventualni slušatelji

Sto odbrane (s lijeva na desno):
Branitelj
Optuženi

GLAVNI RASPRAVA

Druga riječ za sudski postupak.

SUKOB INTERESA

To znači da postoji rizik da državni odvjetnik ili netko od sudaca može biti pristrasan, na primjer, biti član obitelji neke od umješanih osoba.

KAKO FUNKCIONIRA SUDSKI POSTUPAK?

Ovdje je opisan tijek sudskog postupka, od dolaska u prvostupanjski sud, do svršetka sudskog postupka.

KADA DOĐETE U PRVOSTUPANJSKI SUD

Kada dođete u prvostupanjski sud, na ulazu ćete naći informacije o tomu u kojoj dvorani će se održavati suđenje. Nije potrebno prijaviti se na recepciji, već se u čekaonici čeka obavijest preko razglasa o početku suđenja. Svjedoci katkad u prvostupanjski sud dolaze u neko drugo vrijeme, a ne u vrijeme početka suđenja. U pozivu je naznačeno vrijeme dolaska.

Kada suđenje počne, predsjednik sudskog vijeća kontrolira jesu li svi koji trebaju biti pri-

sutni na sudskom postupku tu. Katkad se ispitivanje odvija putem telefona i video linka i u tom slučaju osoba koja se ispituje ne mora biti prisutna. Ako će netko biti ispitivan telefonom ili putem video linka, to se naznačava u sudskom pozivu.

Kada su svi prisutni u sudskoj dvorani, predsjednik sudskog vijeća pita misli li netko iz nekog razloga da glavna rasprava ne može početi. Obično ne postoje nikakve prepreke i suđenje može početi.

DA LI SE SUDSKI POSTUPAK MOŽE OD- GODITI?

Ako netko ne dođe na suđenje, suđenje se može odgoditi. Ako se suđenje odgodi, novo suđenje bit će održano nekog drugog dana i tada se dobiva novi poziv. Sudski postupak se može odgoditi i ukoliko postoji rizik od sukoba interesa.

SUDSKI POSTUPAK POČINJE

Kada sudski postupak počne, predsjednik sudskog vijeća zamolit će državnog odvjetnika da pročita zahtjev za pokretanje sudskog postupka. Državni odvjetnik potom zahtjeva da optuženik bude osuđen za kazneno djelo koje mu se pripisuje. Ako oštećenik želi odštetu, državni odvjetnik, pomoćnik oštećene stranke ili sam oštećenik treba se izjasniti o tomu koliku odštetu želi.

Nakon toga, predsjednik sudskog vijeća pita optuženika priznaje li ili negira kazneno djelo. Predsjedavajući, također, postavlja pitanje optuženiku slaže li se da isplati odštetu bude li osuđen za kazneno djelo. To se naziva prihvatanjem (slaganjem) ili osporavanjem (neslaganjem) odgovornosti za plaćanje odštete. Poslije toga, predsjednik sudskog vijeća pita optuženika želi li nešto izjaviti vezano za iznos koji oštećenik zahtjeva kao odštetu.

Potom, državni odvjetnik izlaže tužbeni zahtjev. To podrazumjeva da državni odvjetnik govori o kaznenom djelu i o načinu na koji on ili ona smatra da je kazneno djelo počinjeno. Državni odvjetnik istodobno navodi dokaze koji potvrđuju da je optuženik počinio kazneno djelo. Povremeno se događa da državni odvjetnik čita pismene dokaze, na primjer potvrde od liječnika koje opisuju nanete ozljede. Poslije izlaganja tužbenog zahtjeva od strane državnog odvjetnika, obično odvjetnik branitelj komentira ono o čemu je državni odvjetnik govorio.

ZAHTJEV ZA POKRETANJE SUDSKOG POSTUPKA

Zahtjev za pokretanje sudskog postupka je opis kaznenog djela za koje državni odvjetnik smatra da je optuženik odgovoran.

ZAHTIJEVATI

Iznijeti svoje zahtjeve.

OSPORAVATI

Protestirati ili prigovarati.

IZLAGANJE TUŽBENOG ZAHTJEVA

Državni odvjetnik detaljnije govori o kaznenom djelu i o načinu na koji on ili ona misli da je kazneno djelo počinjeno.

ISPITIVANJE OŠTEĆENIKA

Sada je vrijeme za ispitivanje oštećenika. Oštećenik će govoriti o onome što se dogodilo i čemu je bio izložen. Oštećenik ostaje sjedeti na svom mjestu, pored državnog odvjetnika, za vrijeme ispitivanja. Tijekom ispitivanja, snimaju se i zvuk i slika, ali ono što se snimi tijekom sudskog postupka, nikada se ne smije pokazivati van suda.

ISPITIVANJE MOŽE BITI TEGOBN

Ispitivanje oštećenika može biti detaljno. Često je potrebno da državni odvjetnik uspije dokazati da je ono što se dogodilo zapravo kazneno djelo. Predsjednik sudskog vijeća treba se postarati da državni odvjetnik, odvjetnik branitelj ili pomoćnik oštećene stranke postavljaju samo pitanja koja su vezana uz kazneno djelo. Ako netko nije sigu-

ran što odgovoriti, ne seća se što se dogodilo ili na neko pitanje ne želi odgovoriti, dobro je da to kaže sucu. Ako postane previše mučno, može se tražiti pauza od suca.

ŠTO SE DOGAĐA PRIJE ISPITIVANJA?

Mnogi koji trebaju govoriti o kaznenom djelu, prije ispitivanja moraju položiti prisegu. To znači da obećavaju da će govoriti samo istinu i da neće ništa prikrivati ili dodavati. Oštećenik ne treba polagati prisegu. To je nešto što predsjednik sudskog vijeća govori prije nego što ispitivanje počne. Iako oštećenik ne treba polagati prisegu, ipak je bitno govoriti istinu. Sudac, također, navodi i da je ispitivanje zahtijevao državni odvjetnik. Nakon toga, državni odvjetnik može početi s ispitivanjem.

DRŽAVNI ODVJETNIK POSTAVLJA PITANJA

Državni odvjetnik obično od oštećenika traži da svojim riječima iznese što se dogodilo. Poslije toga, državni odvjetnik postavlja pitanja. Cilj pitanja koja državni odvjetnik postavlja jest, prije svega, saznati o kaznom djelu što je moguće više.

OŠTEĆENIK KOD SEBE IMA BILJEŠKE

Oštećenik može imati kratak podsjetnik, koji će mu pomagati tijekom izlaganja. To mogu biti riječi koje će služiti kao pomoć kako bi se sjetio različnih događaja i bitnih datuma. Tijekom sudskog postupka ne smiju se čitati napisane priče, a sudac, također, može zahtijevati podsjetnik na uvid kako bi se uvjerio da oštećenik ne čita sve ono što govori.

ODVJETNIK BRANITELJ TAKOĐER POSTAVLJA PITANJA

Odvjetnik branitelj ili optuženik potom mogu postavljati pitanja oštećeniku. Pitanja koja oni postavljaju sličje pitanjima državnog odvjetnika, ali imaju drugo za cilj. Uloga odvjetnika branitelja jest dovesti u pitanje da je optuženik počinio kazneno djelo ili pokušati ublažiti ocjenu kaznog djela. Stoga se oštećenik pita o stvarima na koje je već odgovarao. Stoga se osoba koja je ispitivana može osjećati dodatno ispitivano. Odvjetnik branitelj to čini kako bi još jednom provjerio detalje koje je rekao oštećenik.

ISPITIVANJE SE ZAVRŠAVA

Konačno, predsjednik sudskog vijeća, pomoćnik oštećene stranke i državni odvjetnik postavljaju još pitanja. Kada svi završe sa pitanjima, predsjednik sudskog vijeća proglašava ispitivanje okončanim.

POLAGANJE PRISEGE

Davanje obećanja da će se govoriti samo istina.

SUDSKI POSTUPAK SE NASTAVLJA

Ukoliko oštećenik ne želi ostati tijekom ostatka suđenja, to može reći predsjedniku sudskog vijeća. Ali, može biti dobro ostati u dvorani tijekom sudskog postupka i pratiti cijelo suđenje kako bi se moglo znati što se, zapravo, događa u sudskoj dvorani. Ako se tako postupi, može biti lakše obraditi doživljeno i shvatiti presudu. Katkad se mora ostati na suđenju, kako bi se odgovorilo na još neka pitanja pri kraju suđenja.

Poslije ispitivanja oštećenika, ispituje se još osoba, kako bi se stvorila jasnija slika onoga što se dogodilo i što je tko učinio.

ISPITIVANJE OPTUŽENIKA

Ispitivanje optuženika je obično isto kao i ispitivanje oštećenika. Ono u čemu se razlikuje je

što predsjednik sudskog vijeća počinje ispitivanje i traži od optuženika da ispriča svoju verziju događaja. Predsjednik sudskog vijeća, također, može postavljati pitanja. Nakon toga je red na državnog odvjetnika. Kada državni odvjetnik postavi svoja pitanja optuženiku, red je na odvjetnika branitelja.

ISPITIVANJE SVJEDOKA

Kada je ispitivanje optuženika privedeno kraju, dolazi vrijeme za eventualna ispitivanja svjedoka. Svjedoci se pozivaju u sudsku dvoranu jedan, po jedan i odgovaraju na pitanja. Kada svjedok uđe u sudsku dvoranu, on ili ona odlazi pravo na mjesto ispred sudaca. Svjedok prvo polaže prisegu, odnosno obećava da će govoriti samo istinu. Predsjednik sudskog vijeća čita prisegu, a svjedok za njim treba ponoviti:

»Ja (ovdje svjedok izgovara svoje ime) obećavam i uvjeravam čašću i savješću, da ću govoriti samo istinu i da ništa neću prešutjeti, dodati ili izmjeniti.«.

Svjedočiti pod prisegom, znači da se mora govoriti istina. Ukoliko svjedok laže, može biti osuđen za kazneno djelo koje se naziva davanjem lažnog iskaza pod prisegom. Predsjednik sudskog vijeća objašnjava svjedoku koliko je važno govoriti istinu i reći sve što se zna. Nakon što je prisega pročitana, svjedok može sjesti. Većina svjedoka obavezna je svjedočiti i polagati prisegu za svjedoke. Prije nego što svjedok položi prisegu, predsjednik sudskog vijeća provjerava je li svjedok blizak član obitelji oštećenika ili optuženika. U nekim situacijama, na primjer, ako je svjedok dijete optuženika, on ili ona ne trebaju svjedočiti.

Bliska obitelj optuženika koja odluči svjedočiti, ne mora polagati prisegu.

Obično državni odvjetnik zahtjeva da se svjedoka ispita i tada državni odvjetnik počinje ispitivanje. Ako je ispitivanje zahtjevao optuženik, tada odvjetnik branitelj prvi postavlja pitanja svjedoku.

ISPITIVANJE VJEŠTAKA

Ispitivanje vještaka se obično sprovodi poslije ispitivanja svjedoka.

LAŽNI ISKAZI DATI POD PRISEGOM

To podrazumjeva da osoba može kazneno odgovarati i biti osuđena ukoliko laže.

OSOBNI PODACI

To podrazumijeva da se provjeravaju osobne prilike optuženika, na primjer imovinsko stanje.

PISMENI DOKAZI

Postoji više vrsta pisanih dokaza, kao što su uvjerenja od liječnika, izvodi s bankovnih računa te pisma koja bivaju pokazivana tijekom sudskog postupka. Pismeni dokazi se pokazuju ili prije ili poslije ispitivanja svjedoka.

OSOBNNE PRILIKE OPTUŽENIKA

Kada su sva ispitivanja okončana i svi pismeni dokazi predstavljeni, sudski postupak se nastavlja takozvanim osobnim podacima iz života optuženika. Prvostupanjski sud to čini kako bi potom mogao donijeti odluku o tomu koju će kaznu dobiti osumnjičeni ukoliko bude doneta osuđujuća presuda.

Jedan od sudaca iznosi ono što sud zna o optuženiku. Sudac, na primjer, govori o školi, poslu, obitelji i gdje i kako optuženik živi. Katkad se obavljaju posebne istrage vezane uz optuženika. To može biti osobna istraga ili

psihijatrijsko vještačenje. Sudac govori, također, i o tomu. Potom, optuženik govori o svojoj ekonomskoj situaciji, na primjer o svojim primanjima i dugovanjima. Ekonomska situacija je bitna, u slučaju da prvostupanjski sud donese odluku osuditi optuženika na novčanu kaznu. Međutim, kada je riječ o odšteti, imovinsko stanje optuženika ne igra nikakvu ulogu.

Katkad se događa da roditelji optuženika ili netko drugi, tko njega ili nju dobro poznaje budu prisutni u sudskoj dvorani. Tada te osobe mogu govoriti ono što znaju o osobnim prilikama optuženika.

SAŽETAK

Pri kraju sudskog postupka, pravi se njegov sažetak.

To prvo radi državni odvjetnik. Sažetak od strane državnog odvjetnika se zove završna riječ. Državni odvjetnik tada prolazi kroz ono za što je optuženik optužen, pravi kratak pregled i iznosi ono do čega se došlo tijekom ispitivanja te govori o drugim dokazima. Državni odvjetnik, također, daje predlog kazne odnosno sankcije koja bi optuženiku trebala biti izrečena.

Pomoćnik oštećene stranke ima, također, pravo ukratko izložiti svoje viđenje kakva bi odšteta trebala biti.

Potom odvjetnik branitelj iznosi svoj sažeti pregled. Njegov sažeti pregled nalikuje onom koji je iznio državni odvjetnik, ali iz kuta optuženika.

Kada odvjetnik branitelj iznese sažeti pregled sudskog postupka, predsjednik sudskog vijeća pita optuženika ima li što dodati. Nakon toga je pravljenje sažetka okončano.

NAKNADA SUDSKIH TROŠKOVA

Oštećenik, optuženik ili svjedok mogu dobiti naknadu troškova vezanih uz sudski postupak. To, na primjer, mogu biti autobusne karte za dolazak i povratak s suđenja. Ako netko živi daleko od suda, može dobiti naknadu za smještaj i hranu tijekom sudskog postupka.

Naknada se dobiva na recepciji prvostupanjskog suda. U sudskom pozivu navedeno je također da li se naknada može dobiti unaprijed.

Na kraju sudskog postupka, odvjetnik branitelj i pomoćnik oštećene stranke zahtijevaju naknadu za obavljene zadaće. Pomoćnik oštećene stranke i poseban zastupnik za djecu su za žrtve kaznenog djela uvek besplatni.

ZAVRŠNA RIJE

Državni odvjetnik, odvjetnik branitelj i pomoćnik oštećene stranke iznose kratak pregled sudskog postupka.

SANKCIJA

Kazna koja se smatra prigodnom ako prvostupanjski sud odluči da je optuženik kriv te da će biti osuđen za kazneno djelo. Postoji više vrsta kazni, na primjer zatvor, novčane kazne, popravni dom za mlade.

VIJE ANJE

Sastanak sudaca radi razmatranja svih činjenica koje su se pojavile tijekom sudskog postupka i donošenja odluke o tomu kakva će se presudu izreći.

SUDSKI POSTUPAK SE ZAVRŠAVA

Kada predsjednik sudskog vijeća proglasi glavnu raspravu okončanom, okončan je sudski postupak. Nakon toga, predsjedavajući govori o tomu kada će presuda biti izrečena. Presuda, naime, može biti izrečena izravno ili naknadno. Bez obzira na to kada će presuda biti izrečena, suci uvijek vijećaju prije izricanja presude.

Vijećanje je sastanak na kojemu suci prolaze kroz sve činjenice koje su se pojavile tijekom sudskog postupka i odlučuju kakvu će presudu donijeti. Optuženik može biti ili osuđen za kazneno djelo ili biti oslobođen. Ako optuženik bude oslobođen, obično se kaže da je optužnica odbijena.

AKO SE PRESUDA IZRIČE IZRAVNO

Ponekad prvostupanjski sud izravno izriče presudu. Tada predsjednik sudskog vijeća izjavljuje da će se održati posebno vijećanje. Samo suci i osoba koja je pisala protokol za vrijeme glavne rasprave prisustvuju vijećanju. Svi ostali sudionici i slušatelji suđenja moraju napustiti sudsku dvoranu i sačekati u čekao-nici ili u sobi za podršku svjedocima. Kada suci završe vijećanje, to se oglašava preko razglasa. Presuda se izriče u sudskoj dvorani, tako što predsjednik sudskog vijeća saopćava koju je presudu donio prvostupanjski sud. Ako prvostupanjski sud osudi optuženika za kazneno djelo, predsjednik sudskog vijeća izriče sankciju (kaznu) i odluku suda o odšteti.

Predsjednik sudskog vijeća potom iznosi

sažetak sudskog vijećanja, tačnije, obrazlaže kako se došlo do presude. Na kraju, predsjednik sudskog vijeća objašnjava kako uložiti žalba na presudu. Kada se izrekne presuda, sudski postupak je okončan i vrijeme je napustiti sudsku dvoranu. Iako je predsjednik sudskog vijeća izrekao presudu, ona se izriče i pismeno.

AKO SE PRESUDA IZRIČE NAKNADNO

Prvostupanjski sud može odlučiti da presudu izrekne naknadno. Obično se presuda izriče u roku od jedne do dvije sedmice i dobro je pozvati sud i provjeriti kakvu je presudu sud donio.

PISMENA PRESUDA

Sudac, koji je predsjednik sudskog vijeća, tijekom sudskog postupka, zapisuje presudu. Optuženik i oštećenik gotovo uvijek presudu u pisanoj formi dobivaju besplatno na adresu stanovanja. Ako oštećenik ne dobije presudu na adresu stanovanja, može kontaktirati prvostupanjski sud. Svjedoci i druge zainteresirane osobe moraju poručiti presudu i u tom slučaju platiti troškove izrade kopije. Presuda može biti poslana i na e-mail adresu. To je besplatno.

PRESUDA

Odluka koju donosi sud, na primjer da će optuženik biti osuđen za kazneno djelo ili da će biti oslobođen.

ODBAČIVANJE OPTUŽNICE

Optuženik se ne osuđuje za kazneno djelo.

ŠTO SE POTOM DOGAĐA?

Kada je presuda izrečena, optuženik i oštećenik imaju tri sedmice za ulaganje žalbe. Ako nitko ne uloži žalbu, presuda neće moći biti promjenjena.

AKO SE ULOŽI ŽALBA NA PRESUDU

Ako se na presudu uloži žalba, dolazi do novog sudskog postupka, tada se sudski postupak odvija pred drugostupanjskim sudom. U većini slučajeva, oštećenik i svjedoci ne moraju prisustvovati sudskom postupku pred drugostupanjskim sudom. Umjesto toga, pušta se snimka ispitivanja iz prvostupanjskog suda.

VIŠE INFORMACIJA?

Postoji puno korisnih web stranica sa informacijama za vas koji želite znati više ili imate nekih pitanja.

Više informacija o sudskom postupku naći ćete na:

web stranici švedskih sudova **www.domstol.se**

web stranici policije **www.polisen.se**

web stranici centrale za žrtve kaznenog djela **www.boj.se**

web stranici Škole o sudskom postupku

www.rattegangsskolan.se

Više informacija o odšteti naći ćete na:

web stranici Državne uprave za zaštitu prava žrtava krivičnog djela **www.brottsoffermyndigheten.se**

web stranici državne službe za prinudnu naplatu dugovanja **www.kronofogden.se**

Više informacija o podršci i zaštiti žrtava kaznenog djela ćete naći na:

www.jagvillveta.se

UKRATKO O DRŽAVNOJ UPRAVI ZA ZAŠTITU PRAVA ŽRTAVA KAZNĚNOG DJELA

Državna uprava za zaštitu prava žrtava kaznenog djela ima odgovornost na nacionalnoj razini na tri područja:

naknada za žrtve kaznenog djela
fond za žrtve kaznenog djela
stručni centar

Sveobuhvatni cilj je raditi na unapređenju prava svih žrtava kaznenih djela kao i na njihovim potrebama i interesima.

Na www.brottsoffermyndigheten.se postoje informacije na više jezika o pravima žrtava kaznenog djela i o sudskom procesu. Tu postoje i kontakt podaci drugih državnih uprava i neprofitnih organizacija.

Državna uprava za zaštitu žrtava kaznenog djela rado će odgovoriti na pitanja o naknadi u vezi sa krivičnim djelom.

Pozovite njihov uslužni telefon **090-70 82 00** i razgovarajte sa referentom na odjelu za štetu nanetu kaznenim djelom.

BROTTSOFFERMYNDIGHETEN

(Državna uprava za zaštitu prava žrtava kaznenog djela)

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 09070 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se